

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне
та практичне значення результатів дисертації
ЦЗЕН СЯОСЮАНЬ

«ОБРАЗНО-ТЕМАТИЧНІ І СТИЛЬОВІ ВЕКТОРИ КАМЕРНОЇ ФОРТЕПІАННОЇ ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ КОМПОЗИТОРІВ ПІВДЕННОГО КИТАЮ»

на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Публічну презентацію наукових результатів дисертації
проведено на спеціальному фаховому міжкафедральному засіданні
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка,
що відбулось 18 березня 2026 року
(відповідно до Наказу №85 від 13.03.2026 р.)

ПРИСУТНІ (комісія у складі): усі члени та членкині засідання

Віктор Камінський – голова засідання, проректор з наукової роботи; Любов Кияновська – спеціальна експертка із вивчення дисертації, гарантка освітньо-наукової програми (дистанційне підключення); Наталія Посікіра-Омельчук – заступниця голови засідання, завідувачка відділу аспірантури та докторантури; Ірина Антонюк – наукова керівниця аспірантки Цзен Сяосюань; Остап Майчик – проректор з науково-педагогічної, творчої роботи та міжнародних зв'язків; Зоряна Ластовецька-Соланська; Тереса Мазепа (дистанційне підключення); Тетяна Мілодан; Оксана Станько – секретарка засідання

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів дисертації здобувачки ступеня доктора філософії Цзен Сяосюань «Образно-тематичні і стильові вектори камерної фортеп'янової творчості сучасних композиторів Південного Китаю»; обговорення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Вивчення багатогранного, розмаїтого і неповторно-самобутнього музичного мистецтва Китаю останнім часом щоразу активніше опиняється в фокусі наукової мистецтвознавчої думки. Дослідження українських та світових музикознавців резонують довкола питань вивчення жанрової, стильової та образно-тематичної сфери китайської музики, спрямовуючи пошуки в галузі історії і теорії музичного мистецтва окремих історичних періодів та регіонів Китаю, специфіки фольклорного музичного мистецтва та його взаємодії з академічним. У музикознавстві вже існує значний корпус праць, присвячених становленню і розвитку китайської камерної фортеп'янової творчості. Однак, ці дослідження сконцентровувались переважно довкола вивчення окресленого жанру у провідних музичних центрах Китаю в

Пекіні, Шанхаї і Сичуані, оминаючи певні інші регіони, достатньо великі затериторіальною площею і, як виявилось, не менш значні щодо здобутків у них у різних жанрах фортепіанної музики.

Виявлення утвореної в сучасному музикознавстві лакуни спонукало до комплексного вивчення специфічних ознак фортепіанної творчості композиторів провінцій Південного Китаю в жанрі сольної камерної музики – достатньо молодій галузі, в якій істотні і значимі професійні досягнення відмічаються лише від кінця останньої чверті минулого століття. За справді короткий проміжок часу композиторами південних провінцій створено значний масив фортепіанних зразків, які презентують глибинний зв'язок з народною музикою і фольклорними традиціями корінного народу та етносів, що їх заселяють. Цей фактор видається особливо важливим при дослідженні, оскільки виявлено, що обравши перевагу такого методу, камерні фортепіанні твори композиторів південних провінцій значно збагатили образну сферу китайської професійної музики і розкрили нові підходи до розширення стилевих параметрів творчості. У майже виключній більшості їх створення відбувалось при спиранні на зразки народної музики та семантичну специфіку тембрового звучання і виконавських особливостей інструментів, що виникли у народному музикуванні суто в цих провінціях. При цьому важливим постало й урахування, що в світовому тезаурусі народної творчості музичний фольклор Південного Китаю поряд із центральним його районом є одним із найдавніших, адже народні пісенні і танцювальні мелодії з'явилися тут ще в VII тисячолітті до н. е., а музичні інструменти у XIII тисячолітті до н. е.

Саме в постійному зв'язку з народною музикою виявлено якісний професійний рівень неповторної краси цих музичних творів, які вже встигли здобути найвищі схвалення виконавців, слухачів, музичних критиків і завоювати велику популярність у Китаї та в багатьох країнах світу.

В процесі становлення і розвитку камерної фортепіанної творчості південного Китаю важливими стали безперервна творча комунікація композиторів і виконавців з провідними музикантами центрального, північного і західного регіонів, а також істотний вплив досягнень музичного мистецтва Європи та США. Також у процесі взаємодії художніх традицій на півдні Китаю формувались і випинались власні образні, стилеві та жанрові пріоритети, що в сукупності дозволяє стверджувати про сольну камерну фортепіанну творчість Південного Китаю як яскраве високопрофесійне явище сучасного світового музичного мистецтва.

Однак, попри надану справді високу оцінку цій галузі китайської композиторської творчості, специфіка образно-тематичної і стильової сфери фортепіанної творчості сучасних композиторів Південного Китаю залишається недослідженою ні в китайському, і тим більше в українському музикознавстві. Цим і зумовлюється **актуальність** теми представленої дисертаційної дослідження. Також актуальність теми зумовлена й відсутністю музикознавчих досліджень з вельми важливої для професійної фортепіанної творчості проблематики наслідування тембрових моделей рідкісних музичних інструментів, що зустрічаються виключно в народній інструментальній музиці народностей Південного Китаю.

Тема обумовлена й особистим інтересом, викликаним захопленням майстерністю композиторів рідної провінції авторки роботи, Гуйчжоу, та значною кількістю виконання у концертах фортепіанних творів гуйчжоуських, та авторів інших провінцій Південного Китаю.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконане в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка відповідно до плану наукових робіт Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка на 2020–2025 рр. Тема № 5 «Позаєвропейські артефакти музичної культури минулого і сучасності». Тема затверджена рішенням вченої ради Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка 13. 11. 2020 р., протокол № 8, та уточнена, відповідно до рішення вченої ради від 29. 01. 2026 р., протокол № 3.

Метою дослідження є розкриття образних та стильових особливостей сольної камерної фортепіанної творчості композиторів Південного Китаю. Цій меті підпорядковані **основні завдання дисертації**:

- провести музикознавчий дискурс з проблематики діяльності представників піаністичного мистецтва провінцій Південного Китаю у парадигмі наукових досліджень;
- на прикладах діяльності найбільш яскравих представників здійснити огляд та систематизувати досягнення провідних композиторів, виконавців і педагогів південних провінцій Китаю у царині камерної фортепіанної музики;
- дослідити архетипу і концепту в китайській культурі та принципи їх утілення в музичній творчості;
- вивчити витоки зародження та подальшого функціонування у південних провінціях Китаю жанрових різновидів Пекінської опери, виявити приклади утілення особливостей їх музичного змісту у фортепіанній творчості; систематизувати жанрово-стильові особливості камерної фортепіанної творчості південних композиторів кінця ХХ – початку ХХІ століття, вплив на її сволоцю західних художніх течій і композиторських технік;
- дослідити народний інструментарій та виявити приклади наслідування у фортепіанній творчості тембрових моделей і технічно-виконавських характеристик музичних інструментів національних меншин південних провінцій;
- виявити ознаки синергії китайських традицій і трансформації західних тенденцій творення музичних форм у камерній фортепіанній творчості композиторів Південного Китаю.

Об'єктом дослідження є фортепіанне мистецтво Південного Китаю кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Предметом дослідження – сольна камерна фортепіанна творчість композиторів південних провінцій у контексті образно-тематичного наповнення стилістичної парадигми.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період 1980–х рр. – початку XXI століття для дослідження фортепіанних творів і значно давніші для дослідження походження народних музичних інструментів та виникнення і формування традицій південних різновидів Пекінської опери.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на міждисциплінарній інтеграції наукових принципів музикознавства, естетики музики, історії, культурології і джерелознавства. Такий підхід зумовлений багатомірністю вищої камерної фортепіанної творчості Південного Китаю, в якій взаємопов'язано функціонують виконавська, педагогічна і композиторська діяльність, що виявилась у найширшому спектрі стилістики, образного наповнення, жанрів, музичних форм і взаємодії з народним пісенно-танцювальним та інструментальним мистецтвом. Методами дослідження стали:

- музикознавчий – що при аналізі музичних творів дозволяє розглядати специфіку камерної фортепіанної творчості композиторів Південного Китаю кінця XX – початку XXI століття;
- історико-культурологічний – для осмислення творчості південних композиторів в контексті взаємодії національних традицій із західними тенденціями та простеження віх еволюції їх камерної фортепіанної музики;
- джерелознавчо-пошуковий – для опрацювання виявлених музичних зразків, наукових та методичних праць і періодичних видань;
- аналізу та синтезу – для вивчення стану наукової розробленості теми;
- аналітично-структурний – для характеристики стильових, художніх особливостей фортепіанних творів, виявлення принципів формотворення логіки розгортання музичного матеріалу;
- емпіричний – що, зокрема, включає дедукцію і моделювання, використаних для вивчення окремих питань стосовно розглянутих специфічних інструментів народностей китайських південних провінцій та виявлення специфіки сонорних ефектів, утілених у камерних фортепіанних творах як фактору еволюції їх стилістики;
- синергетичний – при аналізі камерних фортепіанних творів композиторів південних провінцій у зв'язках із західними константними компонентами в межах жанрових моделей.

Також було використано аксіологічний підхід для виявлення ціннісних орієнтирів камерних фортепіанних творів, у виборі композиторами основних архетипів і концептів та біографічно-персоналістський підхід у речі культурології.

Теоретичною основою дослідження є праці з різних галузей наукових знань, пов'язаних з важливими аспектами дисертації і присвячених: проблемам глобалізації та взаємовпливів китайської і західної музики, питанням впливу китайської культури на сучасне суспільство, музичної естетики, психології, ментальності китайської нації, історії китайської музики, історії становлення китайської фортепіанної творчості, музичної антропології, фортепіанної освіти

і педагогіки, художніх стилів, течій і композиторських технік, жанрів південно-китайської фортепіанної музики і музичних форм.

Серед них важливими є роботи, присвячені творчості китайських композиторів (Ду Сінчєна, Чєнь Цюйхуна, С Сяна, Зоу Сяньпіна, Тан Дуна, ЧєньСа; оперно-театрального мистецтва Китаю (М. Антошко, Ван Пейї, Вей Дзюнь, Гао Ілун, Ке Луна, Лінь Лі, Лянь Юй, Сой Чєнбєся;

- з проблематики китайської культури

Концептуальною базою для осмислення образно-стильових векторів камерної фортепіанної творчості композиторів Південного Китаю стали роботи, присвячені колективному (як колективна підсвідомість) та індивідуальному втіленню в музичних творах питомих архетипів і концептів китайської нації (І. Антонюк, А. Гладишко, О. Єргісвої, Н. Зайцевої, М. Копиці, С. Кримського, О. Лобанчук, Лу Цзе, В. Марік, М. Маркової, К. Юнга); питанням національної стилістики (Ван Анью, Дін Шаньде, ЛП. Кияновської, Лі Інхай, І. Польської, Чєнь Цюйхун, Чєнь Менвей); гендеру (Чао Юань), особливостям виконавської інтерпретації (О. Катрич, Лі Сян, Лоу Сюань, Лю І, Ма Вей, Ці Нань, Лі. Шао Вал О Вої.

Наукова новизна дослідження полягає у першому комплексному вивченні камерної фортепіанної творчості композиторів Південного Китаю; у висвітленні жанру камерної фортепіанної музики композиторів південних провінцій в просторі китайського фортепіанного мистецтва Китаю з точки зору перевітлення національної своєрідності і загальноєвропейських тенденцій; у виявленні в творчості південних китайських композиторів синергії національних традицій з модерними західними композиторськими техніками; у окресленні інструментально-тембрової семантики камерних фортепіанних творів у контексті музичних традицій національних меншин південних провінцій; у представленні образно-стильових концепцій як результат діалогічної взаємодії китайської і західноєвропейської композиторської творчості.

Практичне та теоретичне значення дисертації полягає у можливості використання основних положень, висновків та аналітичних матеріалів дисертації в подальших дослідженнях з проблем регіональної композиторської творчості та фортепіанного мистецтва Китаю, стати підґрунтям для подальшого вивчення тенденцій розвитку фортепіанного мистецтва Китаю та сприятимуть поглибленню знань з історії світової фортепіанної музики і виконавства. Матеріали дисертації можуть бути використаними в навчальних курсах «Історія світової музичної культури», «Фортепіанне виконавство та інтерпретація», «Музичні стилі», «Історія фортепіанного мистецтва» для студентів фортепіанного та музикознавчого факультетів спеціальних середніх та вищих музичних навчальних закладів.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є результатом самостійної наукової роботи здобувача, зосередженої на глибокому аналізі

камерної фортепіанної музики композиторів південних провінцій в просторизагального китайського фортепіанного мистецтва. Уперше ця складова фортепіанної творчості розглядається як складова механізмів самоідентифікації композиторів китайських південних провінцій, що проявляється через ментальні, культурні та історичні контексти. Авторкою обґрунтовано, що камерна фортепіанна творчість композиторів південних провінцій відіграє ключову роль у збереженні національних традицій та поширенні китайської музики у світі. Втілення в камерній фортепіанній творчості специфіки народної музики своїх провінцій має важливе значення для виявлення впливу традиційної культури на сучасне суспільство, ознак синтезу у фортепіанній творчості традиційного і сучасного в лобу глобалізації, важливості знаходження балансу між розвитком форм, засобів музичної виражальності, модернізації стилістики і збереженням культурної ідентичності. Усі теоретичні узагальнення, висновки та концептуальні положення сформульовані з добувачкою самостійно.

Робота складалась зі вступу, трьох розлівів, висновків, списку використаних джерел, алфавітного покажчика та додатків з нотними прикладами. Повний обсяг дисертації становить 259 сторінок, з них основного тексту – 185 сторінок. Список використаних джерел включає 177 позицій, з них 15 – іноземними мовами.

Апробація результатів дослідження. Основні ідеї та результати дисертаційного дослідження обговорювались на спеціальних засіданнях відділу аспірантури та докторантури ЛНМА імені М.В. Лисенка з питань аспірантських звітів про виконання індивідуального плану наукової роботи здобувачів ступеня доктора філософії, а також на засіданнях кафедри історії музики та були апробовані на всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях та форумах: «Архетиповість в образній системі камерної фортепіанної творчості». *Міжнародний науковий форум «Музикознавчий універсум молодих»* Львів, 22–23 січня 2021; «Особливості відтворення теми природи в камерній вокальній творчості китайських композиторів». *Міжнародна науково-творча конференція «Схід – Захід: культура та сучасність»*. Одеса, 25–26 вересня, 2021; «Основні образно-тематичні тенденції камерних творів для фортепіано в творчості китайських композиторів». *Міжнародний науковий форум «Музикознавчий універсум молодих»*. Львів, 03 березня 2022; «Стильові параметри камерно-інструментальної творчості композиторів Китаю 1980-х років». *IV міжнародна науково-практична конференція «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття»*. Мукачеве, 20–21 квітня 2023; «Жанрово-стильові особливості фортепіанних творів Цюй Бін Юаня і Чжу Цзянь Ера». До 180-річчя ЛНМА імені М. Лисенка. *Мистецький форум «Симбіоз ідей»*. До 180-річчя ЛНМА імені М. В. Лисенка. Ш Міжнародна молодіжна науково-творча конференція імені Стефанії Павлишин. Львів, 18–19 березня 2024; «Специфіка втілення тембральних особливостей традиційних духових інструментів народності м'яо у фортепіанних творах китайських композиторів». *Регіональна науково-*

практична конференція «Діалог традицій та інновацій у сучасному глобалізованому музичному просторі». Львів, 27 червня 2025.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача. За темою дисертації опубліковано дві одноосібні наукові статті у спеціалізованих фахових виданнях категорії «Б», затверджених ДАКМОН України і одна колективна стаття у виданні Web of Science.

Статті у виданнях, затверджених МОН України як фахові в галузі «Мистецтвознавство»:

1. Цзен Сяосюань. Національні особливості та стилістичні доміканти камерної фортепіанної музики Китаю. *Українська культура: мистецтво, сучасне, шляхи розвитку*. Рівне 2025. Вип. 51. С.243-247. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1053>.
URL: <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk>
2. Цзен Сяосюань. Темброві моделі національних інструментів провінції Гуйчжоу в камерних творах китайських композиторів для фортепіано. *Південноукраїнські мистецькі студії*. Одеса, 2025. No 4. С. 140-144. DOI: <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-4.20>.
URL: <https://artstudies.pdpu.edu.ua/index.php/artstudies/issue/view/13>

У виданнях бази Web of Science.

3. Chen Mengwei, Botian Pang, Xiaoxuan Zeng, Weifeng Xu & Yuan Chang. Traditions of folk instrumental art in the works of Chinese composers of the XX - XXI centuries. USA, 2022. *Rupkatha Journal*, Vol. 14, випуск 2, квітень-червень 2022 р. <https://doi.org/10.21659/rupkatha.v14n2.19> <https://rupkatha.com/v14n219/>.

Публікації апробаційного характеру

1. Архетиповість в образній системі камерної фортепіанної творчості. *Міжнародний науковий форум «Музикознавчий універсум молодих»* Львів, 22-23 січня 2021.
2. Особливості відтворення теми природи в камерній вокальній творчості китайських композиторів. *Міжнародна науково-творча конференція «Схід - Захід: культура та сучасність»*. Одеса, 25-26 вересня, 2021.
3. Сильові параметри камерно-інструментальної творчості композиторів Китаю 1980-х років. *IV міжнародна науково-практична конференція «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття»*. Мукачеве, 20-21 квітня 2023.
4. Цзен Сяосюань Специфіка втілення тембральних особливостей традиційних духових інструментів народності м'яо у фортепіанних творах китайських композиторів. *Регіональна науково-практична конференція «Діалог традицій та інновацій у сучасному глобалізованому музичному просторі»*. Львів, 27 червня 2025.

Характеристика особистості здобувачки.

Цзен Сяосюань навчалася з 2021 р. по 2025 р. - в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка за освітньо-науковою програмою доктора філософії (науковий керівник - кандидатка мистецтвознавства, доцентка, професорка Ірина Антонюк).

Оцінка **мовн** та стилю дисертації. Дисертація написана українською мовою і є правильним використанням лінгвістичної та спеціальної термінології. Структура матеріалів дисертації відповідає вимогам науковим і відповідає вимогам стосовно написання наукових матеріалів.

Дані про відсутність **текстових запозичень та порушень академічної доброчесності**. Під час виконання дисертації здобувачка дотримувалася принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.

УХВАЛЕНО:

Дисертація Цзен Сяосюань «Образно-тематичні і стильові вектори камерної фортепіанної творчості сучасних композиторів Південного Китаю», представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», є ґрунтовним, інноваційним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що містить наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дисертація присвячена розкриттю образних та стильових особливостей сольної камерної фортепіанної творчості композиторів Південного Китаю.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті та обраній спеціальності 025 «Музичне мистецтво»; поставлені здобувачем завдання повністю розв'язано, основні положення дисертації мають наукову новизну.

Обсяг та структура дисертації відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на ступінь доктора філософії.

Результати дисертації пройшли апробацію на шістьох міжнародних науково-практичних і науково-творчих конференціях, основні положення відображено у трьох наукових публікаціях.

2. Викладене дозволяє дійти висновку, що дисертація Цзен Сяосюань «Образно-тематичні і стильові вектори камерної фортепіанної творчості сучасних композиторів Південного Китаю» містить теоретичну, практичну значущість, наукову новизну; її результати можуть бути запроваджені до науково-теоретичної та практичної сфери музичного мистецтва в Україні та світі. Дисертація, подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам, передбаченим пунктами 10 та 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Цзен Сяосюань «Образно-тематичні і стильові вектори камерної фортепіанної творчості сучасних композиторів Південного Китаю» до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Дисертація була представлена на публічній презентації наукового дослідження, здійсненої зобувачкою Цзеи Сяосюань раиках проведеиі спеціального фахового міжкафсдрального засідання аспірантури та докторантури. Львівської національної академії імені М. В. Тисенка, а також об'єкту і схвату паўкові реґатати дослідження спеціальною комісією засідання, визначеною Наказом №20 від 05. 03. 2026 р., що засвідчує даний позитивний висновок про якість новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Цзеи Сяосюань «Образно-тематичні історичні вектори ксирної фортепіаної творчості сучасних композиторів Південного Кипаю».

Голова спеціального фахового
міжкафсдального засідання
всїлїлу аспірантури та докторантури
Львівської національної
музичної академії імені М.В. Лисенка,
проректор з наукової роботи,
заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри композиції,
Лауреат Національної премії
України імені Т. Шевченка

Віктор КАМІНСЬКИЙ

Висновок підготовлено 18 березня 2026 року